ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ГАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю | Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. | Коштує річно 4 корони.

Ч. 33. Чернівці, дня 16. (29.) серпня 1902. Рік V.

Промова посла д-ра Стоцкого

в буковиньскім соймі при нараді над справами громадскими.

Високий сойме! Я мушу знов з найбільшим жалем сконстатувати, що як над сею справою в комісиї адміністративній радили, то знов таки не покликали референта з виділу краєвого. Якби так було стало ся, то я безперечно переконаний, що резолюциї, котрі комісия адміністративна поставила, зовсім инакше були би виглядали. Такий референт міг обяснити і не одно сказати, а то було би певно до того причинило ся, що резолюциї були би инакші.

Але се не перший раз так стало ся. Соймові комісиї не дивлять ся на то, що є виділ краєвий і що там для певних справ є референти, котрі ті справи ліпше знати мусять, бо они все з ними в контакті. Але пани зійдуть ся на засїданє і гадають, що они справу ліпше розуміють, ніж ті, котрі завше тою справою займають ся. Се великий нелад. Але оттаке на жаль не перший раз діє ся в нашім соймі; комісиї соймові так собі поступають, якби то не було виділу краєвого, так роблять, якби не хотїли виділу краєвого знати. А як би то панове увзгляднили, то би могли не одну помилку усунути або оминути. Наприклад ставить комісия адміністративна таку резолюцию, аби виділ краєвий заняв ся ревізиєю кас громадских і т. д. Очевидна річ, що комісия в сїй точцї має повну рацию, але якби комісия була закликала до нарад референта справ громадских, котрий ті справи добре розуміє, то були би панове переконали ся, що то в минувшім роцї було не можливо, бо краєвий виділ не мав тих двох урядників, котрих тепер має; були би переконали ся, що в сїм роцї тоті ревізиї дуже часто і правильно відбувають ся, так що сего року та справа зовсїм в порядку. В такім случаю отже не треба було такої резолюциї ставити, бо комісия адміністративна була би сама переконала ся, що виділ краєвий все те сповняє докладно, до чого єго завзиває резолюция. Задля того не було треба тої резолюциї ставити. Прошу застановити, ся що що-йно тепер є урядники, котрі тим мають займати ся. Що-йно з кінцем жовтня они переняли свою службу, і в тім короткім часї до нового року ще не могли багато зробити. Они-ж мусїли уперед также обзнакомити ся з тою справою і єї студіювати, і минуло споро часу, поки они могли їхати на села і там контролювати каси громадскі. В сїм роцї та контроля була дуже старанна, а як і на другий рік так буде, то сойм краєвий в сїй точцї буде зовсїм задоволений. Таким чином тота резолюция зовсїм не потрібна, вона хоче нїбито випередити те, що і без того робить ся і жадає від виділу краєвого щось такого, що вже сповнено.

Задлятого ся резолюция а) не має ніякої рациї. То само мушу я сказати і про другу резолюцию в). В тій резолюциї жадає комісия адміністративна, щоби в час ферій, так як би в краю, або в справах

громадских були ферії; не знаю котрий час тут комісия адміністративна має на думці, отже комісия адміністративна жадає, аби в часї ферий відбували ся тут в виділї краєвім курси для писарів громадских, аби они учили ся, як провадити громадскі рахунки. По перше таке жаданє у нас на Буковинї зовсїм безпредметове. Я знаю, що у Галичинї такі курси запроваджені але прошу не забувати, що в Галичинї нема закону про громадских секретарів, так як у нас, нема таких секретарів, від котрих вимагає ся, аби они докладно знали справи громадскі, всї закони, бухгальтерию, від котрих вимагають ся сьвідоцтва, нїм їх наставляєть ся. Єсли ми отже таких секретарів маємо і мати мусимо, бо закон сего вимагає, тай коли таких секретарів на Буковинї доста є, для чого отже вимагати для них ще осібних курсів? Они-ж мають сьвідоцтва, що они то все розуміють! Прошу зважити і се, що виділ краєвий по приказу сойму казав уложити підручники для громадскої адміністрациї, що виділ краєвий постарав ся, о таку книгу, книжка така уже появила ся написана паном д-ром Сіміґіновичом, що в тій книжцї дуже докладно все приписано, як рахунки провадити і взагалї як громадску канцелярию вести, так що громадскі секретарі знають все докладно як робити, а одностайність в їх роботї вже через ту книжку приписана, — то питаю ся Вас, панове, нащо отже таких курсів? Они зовсїм не потрібні, а ще й до того і так великі тягарі краю непотрібно побільшають. Бо-ж в резолюциї жадає ся, аби тим, котрі на ті курси будуть ходити, виплачувати денно по 4 кор. із фонду краєвого! Зважмо, що такий курс може довший час тривати, то з того виросте значний видаток у фондї краєвім. Се лиш буде новий тягар на краєвий фонд, тягар, котрий зовсїм непотрібний. Так само мушу се сказати, що я і з третою резолюциєю не зовсїм годжу ся. В тій резолюциї жадає ся, аби ще побільшити число таких урядників в виділї краєвім, котрі би займали ся контролею над громадами. З тим я также не годжу ся — тепер; пізнїйше може би і я з тим згодив ся. — Але тепер ще нема причини побільшати число тих урядників. Що-йно в минувшім роцї ми настановили 2 таких урядників, котрі аж сего року зачали свою роботу, треба отже вичекати і переконати ся, чи сї урядники свою задачу сповняють, як ся належить і чи їх сили не вистарчають, я сегодня ще не переконаний, що сих урядників за мало і думаю, що комісия адміністративна занадто поспішила ся з сею резолюциєю. Але що в виділї краєвім треба, то я Вам яко частковий референт сих справ в виділї краєвім скажу; потрібний там доконечно як найскорше відділ рахунковий, а потрібний він доконечно, головно для громадских справ. Кожда громада мусить що року укладати прелїмінар, а ті громади, котрі більше як 5 % побирають додатків громадских, мусять на то мати позвіл від виділу краєвого.

Аби-ж виділ краєвий міг рішити, чи на то позволити, чи нї, то треба цїлий прелїмінар провірити. Таке провіренє прелїмінара є звичайна рахункова операция. Тим займає ся тепер концептовий урядник, котрий не обовязаний розуміти ся на бухгальтериї. (Посол Ончул кличе: То руске слово? — Др. Стоцкий — то не є руске слово, хоть і по руски можна так сказати, по руски — книговодство, але я умисно так говорю аби і ти розумів.) Але не лиш прелїмінарі треба провірювати, здало-б ся також і то доконечно, аби всї громади предкладали що року виділови краєвому окрім прелїмінарів і річні обрахунки до провіреня, бо таким способом можна-б запобічи всяким непорядкам і хибам в господарцї громадскій, коли була-б точна і докладна контроля прелїмінарів і річних обрахунків у виділї краєвім. Доси сего у нас нема, але як би був рахунковий відділ, то виділ краєвий дав би громадам наказ і они би точно предкладали річні обрахунки, а відділ рахунковий провірював би їх. Так виділ краєвий міг би цїлу господарку громадску докладно знати і у свій час всякі хиби і недостатки усунути. А в тім, що краєвий виділ тепер того зробити не може, в тім лежить найбільша хиба в нашій господарцї краєвій. Тому кажу я, було би лїпше, якби замість тих еще двох урядників, настановленя котрих комісия адміністративна жадає для контролї громад, завести при виділї краєвім

відділ рахунковий, котрий і для других справ був би потрібний і придатний а окрім того также до провірюваня громадских прелїмінарів і річних обрахунків.

(*Конець буде*).

Із Кичери.

Минувшого року вибрав я із висших відділів моєї школи трох здібнійших хлопців-школяриків, а приготовивши їх безплатно до І. кляси ґімназияльної, приставив їх до вступного испиту. Та, ба, діти не самовільці, треба позволу родичів. Почав я їх способами — розумієсь для них понятними — підходити, та на жаль два рази без успіху.

Намова йшла дуже пиняво а особливо там, де родичі мали виявити свою поміч. Подумав я — на що знеохочувати їх наперед — лїпше най діти пороблять испити а потому вже якось може воно вдасть ся Та, ба тут знова біда, треба гроший! Бідонько моя! що тут робити? Жичу їм гроший й молю їх, щоби не закопували дітий своїх в землю. Притакнули на остаток і розійшли ся На другий день приходить один з них. Я, каже він, рад би, але моя не хоче пустити. Вона каже: „Ая, дай хлопця від хати тай ще й гроші будеш платити, — нема, я не даю хлопця!“

Беру я знов представляю старому. Ґаздо любий, ану зважте! Ви з часом ослабнете, а ваш син буде попом, чиж то не буде для вас честь і поміч. — Та хто знає, каже, хто того дочекає! Я тепер прислаб, а він вже годен і заступити мене при роботї. Знаєте що, повідаю, я заплачу фіру до Чернівців і вас нїчо не буде коштувати, добре? Та як вже для вас, каже він, то зроблю се тай піду.

Я наняв фіру. Другий день збігли ся хлопцї ще далеко до днини.

Радіючи успіхом, встаю і я. Ми, зібравшись, пішли ногами а родичі очікуючи фіри ішли млаво за нами. Фіра звела нас. Щоби діти не змучили ся, наняв я другу фіру вже в дорозї й так зайшли ми більше піхотов до Чернівців.

Тут, підкріпивши ся, пішли до испиту.

Аж перечуваю, що треба метрики, а я в борбі з темнотою забув їх вибрати. Прошу бувшого Нїмця-директора, даю слово чести, що другої днини сам особисто принесу. Нї й нї. Лишив я всїх в Чернівцях а сам поїхав до Глїкобої по метрики. В дорозї думаю, ану най вони розїдуть ся, підуть домів, що я тодї з метриками пічну. Але добра гадка потїшає мене й каже: роби своє а за них не турбуй ся.

Приходжу до Глїбоки аж тут о. Чепішки нема дома. Їду до гр.-кат. пароха о. Матейка й застаю єго на щастє дома.

Взяв метрику й вертаю до Черновець. Застаю моїх в нашім „Народнім Рускім Домі“.

Ставить ся один, що має вже метрику до испиту, і здаєть з добрим успіхом.

Се був найслабший ученик. Добре, думаю, що вже одна моя овечка на тім боцї, підуть за нев і ті дрґі. Справдї так і стало ся. Тамті два, що були лїпшими учениками, докучали родичам, аж і родичі, аби не дати ся від тамтого випередити, пристали. В осени здали й другі два испит. Тут знов біда. Треба притулку. Спішу до бурси, представляю моє безвідрадне положенє. Заряд бурси узглядняє убожество й знижує кождому хлопцеви плату о 18 кор. місячно. Ба зараз дали навіть на одїж одному 14 кор. із каси, приобіцяли книжки і тим родичів утихомирили. Видите, дорогі братя хлїбороби, як наші щирі рускі просьвітителї за Ваші діти дбають! Се давно так не було. Але як почали наші народні посли о наші права добивати ся, то таки добили ся. Правда, що се дуже не в смак ворогам, що й мужицкі діти можуть вийти в люди; але це повинна бути для нас якраз заохота. Оттак, помістивши двох православних в бурсї, лишив ся менї ще один гр.-кат. обряду. І про сего бідного ученика став я думати, як би то єму помочи.

Іду до дїдича Кичерского і представляю єму цїлу справу. Панна Гелена де Екард вислухала мою просьбу й обіцяла давати місячно 6 кор. яко запомогу Яковови Прогасцї. Я, подякувавши в імя дитини, вийшов на подвірє, а тут пси як

мене обпали, так і ноги сильно покалїчили. Та не знеохотила мене і се; я був так задоволений тов помочию, що й скоро забув про мій біль.

Ідучи дорогою домів, думаю: добре, сего ґімназияста запоможе пані обивателька, що має 17 посїлостий, а хто тамтих?

Тих двох родичі також бідні й не в силї навіть по 2 кор. місячно дати. Тут стало менї знов тяжко на серцю, — нога заболїла, нагадав псів а тут і гадка шибнула, а що як — Боже борони — межи тими псами був остеклий. Страх мене обняв. Прийшов домів і утомлений заснув. Рано встаю, переглядаю рахунки: приходи і видатки мої річні. Й щож, думаю — треба самому спомагати другого ґімназияста а третого може вдасть ся складками підперти. Найтяжшу роботу покінчив. Зближає ся пора до школи: треба біля, постїль, книжок. Вистарав все і завіз хлопця до школи.

Іван Маґас, так зве ся сей ученик, ходить до школи пильно й вчить ся добре. Третий, Петро Соколовский талановитий хлопець, вчив ся також добре. Нараз зворохобили ся родичі сих дїтий і беруть сих дїтий навіть вже з бурси домів. Перечуваю, іду знова до них, питаю за причинов.

Та що, повідають, роби дитину щастливою а себе жебраком.

Таж вас нїчо не буде коштувати, кажу їм.

Ая нї! нам казали вже добре, що ми можем і з ґрунту виступити — повідають.

Хтож се вам казав? — питаю.

Мої жінки брат казав відповідає оден із них. А знаєте ще що? каже сей самий ґосподар дальше, він казав що є якась волоска бурса, де цїлком задурно всьо дають.

А ви хочете може свого хлопця туди дати? питаю.

А я знаю що роботи? відповідає.

Беру, обясняю, як тільки можу. Наконець дав ся один із них наломити й передає свого хлопця цїлком під мою опіку. Другий. Петро Соколовский, хотїв більшої принуки. Я єго лишив. Запопадаю вже коло сего, котрий дає ся ратувати.

Ученик Іван Маґас, вернув ся знов до ґімназиї, ходить до школи пильно й вчить ся дуже добре.

На кінци першого курсу дістає сьвідоцтво з дуже добрим успіхом. Урадувало се мене так, як радує людий-хлїборобів красне жниво із свої або й винаймленої ниви.

Спомогаю єго вже з більшов охотов в другім курсї. Хлопець вчив ся дуже добре, на кінци року шкільного дістав сьвідоцтво також добре. Тепер хлопець і родичі задоволені.

Тому що на сего бідного ученика жертвували кромі мене ще й иньші добродії, то почуваю ся до милого обовязку, той дар прилюдно виявити. Рахунок за рік шкільний 1901|2 для Івана Маґаса, ученика із І. кляси ґімназиї, такий:

1. Харч в бурсї за $10^1|_2$ місяців по 6 кор.	63 к.
2. На книжки і зошити через цїлий рік	19 „
3. На обув і убранє через цїлий рік	20 „
Разом . .	102 к.

На сю цїль жертвували: Преосьвященний Владика др. Репта 3 кор. а Теофіль Порембский, учитель в Люди-Горичі 2 кор. за що в імени сего пильного ученика, як і в імени єго убогих родичів, складаю найщирійшу подяку.

Іля Ілюк, учитель.

(Від „Рускої Ради“: Найбільша-ж подяка належить ся за се добре дїло п. уч. Ілюкови, що не жалував нї труду нї гроша. Коби то таких людий більше, гай, гай, що би то було!)

Як біджі збогатїли.

(Дальше).

3. Михайло і Богдан.

Саме перед трийцяти роками мешкав в Дуброві Іван Гуменюк, господар заможний: мав він 20 морґів ґрунту, чотири конї, чотири корови і

кілька штук ялівнику. Крім господарства рільного, знав ся також і на колодійстві; зимовими вечерами сідав бувало на кобилицю і стругав вісником шприхи, дзвони, розвори і дишлї, обточував і вертів колодки, потому складав то в полукішки, на котрі находили ся купцї. Чого не спродав дома, то віз від часу до часу до місточка на ярмарок. Люди знали, що робота добра, задля того закуповували все, що було, а часто навіть замовляли на будуче. З жадного ярмарку не вертав Іван без гроший в калитцї. До того продавав рік-річно також і збіже, котрого родило ся єму більше, як потребував на прокормлене з семією; а що нїколи не засїдав в корчмі і не тратив гроший на збитки, то гроша прибувало до скринї щораз більше. Люди мовляли, що старий наскладав їх чималу суму, і що син єго одинак, Михайло, буде колись дуже богатий.

Були то часи, коли ще по селах не було примусу до науки; однак старий Гуменюк бажав, щоби єго хлопець чогось більше научив ся і більше знав, як він сам. Коли отже саме тогди спроваджено до двора учителя для молодого панича, що був ровесником Михася, то старий колодїй випросив у пана, що позволив, аби єго син учив ся разом з паничем. Наука тота спільна тревала кілька лїт; по науцї бувало оба хлопцї забавляли ся з собою разом і полюбили ся взаїмно. Михась розлюбував ся в науцї і був дуже пильний. Тож коли отець малого Богдана відвозив до міста до ґімназиї, просив Михась свого батька зі слезами в очах, щоби і єго відвіз туда задля дальшої науки. Старий Гуменюк рад був з того, що дитинї засмакувала наука; але побоював ся, щоби кошта з того не були над єго силу. Тогди дїдич обіцяв дати поміч, і оба хлопцї поїхали разом.

Михась укінчив разом з Богданом низшу ґімназию; за взірцеву пильність одержав стипендію, чим приніс татови пільгу в видатках на себе.

Дїдич постановив тепер свого сина Богдана віддати до висшої господарскої школи, щоби там учив ся рільництва. Тож Михась, заклопотаний троха, каже до Богдана: „Порадь менї, приятелю, що я тепер маю робити і як собі маю починати? На сьвященника, як мати дораджує, не чую в собі званя; на адвоката, як товариші намовляють, не маю також охоти; на лїкаря — хотів-єм випробовати ся: пішов-єм вчера з кількома товаришами до салї, де для науки трупи краяли, але не міг-єм перемочи ся, мало що-м не зімлїв. Я хиба з тобою піду, учити ся господарки. Що правда, ріжниця помежи нами велика: ти будеш мати на чім господарювати, бо батько дасть тобі великий хутір, коли я на двацятьох морґах не буду мав на чім робити все те, чого мене в школї научать. Але тілько лїт учимо ся разом, тож жаль менї розставати ся з тобою; коли не на своїм, то на чужім яко економом або управитель, зможу прецінь бути пожиточний людям. Отже піду з тобою!“

Богдан похвалив ту постанову; і знов три лїта учили ся разом. Товаришоване дитинячих лїт замінило ся тепер в сердечну приязнь, так що вже їм трудно було розстати ся з собою. Вечерами нараджували ся довго, як житєм своїм дальше покермують, а то: як дальше працювати будуть не лише для користи власної але і на пожиток для других; як старосьвітске господарство будуть поправляти після нової науки і поступу; як будуть ширити просьвіту поміж сільским народом, і як будуть єго заохочувати до працї, а добрим приміром напроваджувати до лїпшої господарки. Такі розговори провадили часто з собою і роздумували, що головною причиною нужди людскої по селах, а заразом застановляли ся над способами, як против неї бороти ся треба.

Богдан провиджував, що цїлий тягар господарства родинного спаде на него, бо батько помер перед роком, а мати, окружена шестеро малолїтними дїтьми, провадила дальше господар-

ство старим звичаєм при помочи старого економа; але була то праця над єї сили. Писала до сина кілька разів, що дожидає єго повороту з тоскою, бажаючи, щоби чим скорше зняв з неї той тягар, котрому не подужає.

Богдан однак не міг зараз відїхати до дому просто зі школи. Мати то добре зрозуміла і на се призволила, бо побіч науки треба ще й практики у доброго господаря. Михась був також тої самої гадки, і они, укінчивши школу господарску, удали ся разом на практику до дібр одного дідича, де в однім роцї дуже много скористали.

Була то радісна хвиля і для матери Богдана і для батька Михася, коли по довгій розлуцї обіймали і притискали до серця прибувших своїх синів, котрі від тепер вже мали при них остати ся.

4. Розмова Михася з батьком.

Старий Гуменюк взяв випитувати ся сина, чого то він так давго учив ся по тих школах і що думає дальше з собою робити? Він гадав, що Михась може буде стидати ся рускої опанчі і що може забажає спродати батьківский ґрунт, коли батько очи замкне. Але як же він не зрадував ся, і аж розплакав ся з сердечного зворушеня, коли від сина учув ось-тоті слова:

„Тату, я не пущу нїколи з своїх рук того кусника землї, на котрім родина наша від віків сидїла. Вдячний буду вам, через цїле житє моє за то, що ви менї позволили учити ся. Але я зробив обіт, що того, чого я з ласки вашої научив ся, не ужию на свою лише користь, а бажаю подїлити ся тим, що знаю, з тими, котрі не могли побирати науки. Не буду гонити за особистими зисками, не буду по широкім сьвітї шукати щастя для себе; остану в тім селї, в котрім я прийшов на сьвіт, і на тій рілї, котра мене від дитинячого віку кормила“.

Не розумів добре старий Гуменюк слів свого сина. „Видобути з нужди, ущасливити село, кажеш? А які-ж ти способи маєш на то? Працею і ощадностию ускладав я троха гроший, але не на то, щоб ти розмарнував на подарунки для людий, котрі того не варта. А впрочім не вистане того на усуненє і четвертої части тої нужди, котра розсїла ся в нашім селї. Одним вже попродано ґрунта, другі пють і дальше довги роблять: за лїт десять мало хто в селї нашім остане при батьківщинї... Хоч-би ти по моїй смерти найшов гроший в десятеро більше, як найдеш, то таки не виратуєш цїлого села з біди. А хочби ти посплачував всї довги тих людий, то за лїт кілька позадовжують ся наново і так пропадуть“.

— „Алеж, тату! — закликав засмучений Михась; — я нїколи о ваших грошах і не думав; я не знав навіть, що їх маєте. Тож не о грошевій помочи думав я. Я знаю, що для многих розтратників нема нїякого ратунку. Але прецїнь є в селї і розумнїйші та чеснїйші люди, що певно хотїли би о поправі своєї долї подумати, лише не знають, якою дорогою взяти би ся до того; а в кождім разї в нашім селї много дїтий, з котрих колись будуть господарі і господинї. Тим то хочу я працю свою посьвятити і теплим словом і приміром на лїпшу дорогу їх навести. А як ще й ви, дорогий тату, не відкажете менї своєї ради і помочи, а Бог поблагословить наші змаганя, то маю надію, що праця наша не буде марна, і що ще дочекаємо бачити на власні очи, як зацвите гаразд в нашім селї“.

— „Дав би то Бог! — сказав старий. — Благословлю тебе і твої красні заміри, але великої надії не маю. Ви молоді завсїгди багато уповаєте в свої сили і в добру волю людий. Я старий вже більше тверезо дивлю ся на сей сьвіт від тебе“.

— „Ей тату! побачите, що то піде. Я не хочу їх поучати о господарстві, бо не оден з них господарує незгірше; многі знають, що і як посїяти і зібрати; але їх треба поучити

більше о господарности, а то не лише словом але і добрим приміром".

— „Щож то тота господарність? — питає цікаво старий. — Чиж то не все одно, що добра управа ріллї?"

— „А не одно, тату. Бо господарність то значить мудро уживати час і гроші і сили власні і засоби, здобуті працею; значить: добути із всего як найменьшим коштом як найбільшу користь. А то повинен знати не лише рільник, але й кождий чоловік, що має працею своєю удержувати родину".

— „То якже-ж ти хочеш, сину, щоби я тобі допомагав в тім, чого сам не знаю, бо мене не учено?"

— „Вас учив ліпший учитель, ніж мене, бо учив вас час, вік ваш і досьвід, набуті в житю. Я може й знаю не одну річ, котра вам, тату, видасть ся новою; але й ви знаєте не одно, о чім я аж від вас учити ся буду.

„Крім того знає і поважає вас від давна ціла громада, і має до вас довіре, коли я для неї майже зовсім чужий. Поможіть менї, збудіть в серцях тих людий віру, що я їх люблю, що бажаю їх добра і що хочу працювати тут для їх пожитку.

„При всїх виборах запрошують вас на війта. Доси ви відмовляли їм завсїгди. Тепер не відтягайте ся від того клопоту; я вам буду допомагати моїми молодими силами і в господарстві і в урядї; а ви, татуню, допомагайте менї своєю радою і своєю повагою, своїм досьвідом і своїм знанем людий місцевих!"

(Дальше буде).

Всячина.

Віче в Путилові. Як ми вже писали, ставав посол Николай Василько сеї пятницї в Вижници а сеї недїлї в Путилові перед своїми виборцями. І в Путилові зібрали ся тисячі народу, що бандериями, вистрілами з моздїрів і окликами витали свого посла, що приїхав разом з послом др. Стоцким. По промовах обох послів ухвалило віче подяку і повне довіріє всїм руским послам за їх щиру працю в користь руского народу і за оборону народу против ворогів, що злучили ся на шкоду нашого народу і всїма способами старають ся і поза соймом ослабити силу руских послів, аби показати у Відни, що нарід не держить з послами, отже і не треба на них зважати. Та оба віча показали, що руский нарід а рускі посли тримають ся вірно купи, і що так як рускі посли заступають ся за руским народом так і нарід тримає вірно зі своїми послами та що нїяка ворожа сила їх не розібє. А доки буде єдність межи руским народом і єго послами, доти наші посли будуть мати силу, котру не тілько в Чернівцях але й у Відни шанувати мусять, з чого вийде користь цїлому народови. Памятаймо на се, панове братя, та не даймо ся нїкому відвернути від наших щирих заступників-послів, на котрих вороги напосїли ся лиш тому, що наші посли щиро і відважно впоминають ся за нашу кривду.

Не забувайте, що вже сего понедїлка і вівтірка записують дїти до Черновецкої ґімназиї і до других висших шкіл, та що від того дня мають дїти і по селах ходити до школи. Боже їм помагай!

Письмо з Руского Банилова. В 31. числї „Рускої Ради" була поміщена допись якогось то ґосподаря з Руского Банилова про теперішні громадскі вибори, в який спосіб они відбули ся. А ми від себе додамо, що они в дуже сумний спосіб відбували ся. Бо Діонізій так сильно аґітував против читальників а за жидівсков партийов, що аж сором на таке безправство дивити ся; люди із него сьміяли ся і казали, як би Дионізій так дома ґаздував, як при виборах, то був би із него файний ґосподар. Тепер хочем вам вавести про передні вибори котрі відбулись на 3. марта. Перед виборами сходили ся люди до читальнї, не лиш котрі належать, але й другі. Ми їм читали книжочку „Громада", котру видав др. Стоцкий, люди прилипли до читальнї, і здавалось нам, що виберем добрих радних, і вибрали-м собі

10 кандидатів із 3. кляси. Але на другий день не так сталось, як склалось, бо ми не знали, що ми маєм таки своїх ворогів читальників, що нас зрадили. Отже ми поміщуєм їх імена: 1. Николай, 2. Мафтей, 3. Сімеон, а ще маєм четвертого, котрого імя не пишемо, може єще ся направить. Ці щтири читальники так робили: приходили до читальні на раду, а із читальні повертали до пропінациї, де їх чекали жиди, і они їм усе докладно розповідали, і так жидівску партию підбурили, щоби із читальні не вийшов ні одним радним. Як собі урадили із жидами, так і зробили, а був до тої ради один старенький радний, котрий був уже оден тур двірником, а тепер ще раз кандидує, а єму сеї кандитури не конечно, бо не дуже то єго двірництво було славне. Ми тут єго славу не хочемо описувати, бо то уже знають сусідні села. А єще кандидує другий молоденький, а то такий воріг читальні, що каже: як би я був двірником то бим ту читальню знищив. Він є просвіщений чоловік, тримає аґенцию асикурацийну від товариства „Днїстер“, він є розумним чоловіком, то не повинен на читальню ворогувати. А він так страшно на читальників ворогує, що як прийшло до теперішних виборів, то котрого читальника почитали до голосованя, а той як не поскорив увійти, то комісар самі ходили на двір і провадили до середини, а Василь ішов поза комісарем і казав по німецки: „Сей із читальні“ Оттак, братя читальники, гірко боремось із ворогами. Теперішні вибори знов вийшли по їх руці, але дано ще раз протест. Нащо-ж так ворогувати на читальників, таже они нікому вікна не вибивають, по дорогах нікого не нападають, они лиш добра громаді желають. Ось до чого привело ворогованє. Нашого секретаря читалні запрошено в першій клясї по виборах, як звикле, на могорич, та десь задів ся капелюх межи тими виборцями, то він мусїв коло 3. години по полудню іти 3 кільометри простоволосий до дому. Чи-ж то не сьміх, люди добрі, чи то не ганьба? Здало би ся дещо більше написати про нашу гірку долю, але нема часу.

Читальник.

Відповіди „Рускої Ради“.

В. Галицкому в Станиславові. Жадане число „Рускої Ради“ вислали і другий примірник „Громади“. Ся книжка пристосована до закона громадского, який є на Буковині, отже в Галичині треба мати громадский закон тамошний і єго держати ся. Так само „Підручник, як закладати каси“, роздобудьте з краєвого виділу зі Львова, бо можуть бути ріжниці; на що сим звертаємо Вашу увагу, аби-сьте не мали відтак клопоту. Про „сторожі огневі“ не вийде осібна книжочка.

Заохочуймо всїх, аби приступали до нашого щиро мужицкого товариства „Руска Рада“ в Чернівцях!

В друкарні тов. „Рускої Ради“

в Чернівцях

вийшла дуже цікава і поучаюча

КНИЖОЧКА

під заголовком

ГРОМАДА

або

який лад і порядок має бути в громаді, які права має громада, громадянин, старшина і рада громадска, як вибирає ся раду громадску і старшину,

для руских громад на науку

написав

др. Стефан Смаль-Стоцкий.

Ціна сеї книжочки 30 сот.

Видає Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ВОЛОДИСЛАВ СЕКЕРСКИЙ.
З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом В. Секерского.